

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Pogled v bodočnost.

Kaj nam prinese bodočnost? Vprašanje na ustnih množice! In odgovor? Nekateri kratkovidneži trdijo, da smo že ob koncu sodobnega silovitega gospodarskega nereda in da pride izboljšanje samo po sebi brez človeške pomoči. Drugi verujejo v revolucijo in svetovni prevrat, nakar naj sledi boljše življenje v življenju in gospodarstvu. Pa majhni in neznamni smo in pozabljamo v skrbi za danes jutrišnji dan. V koliko smo se danes spremenili v svoji misli in volji od včeraj? Zato se nika: ne čudimo, če prihajajo jutra, hujša in groznejša od danes!

V začetku in ob koncu vsega človeškega življenja in gospodarjenja stoji deset v skalo vklesanih sinajskih zapovedi. Zapovedi o trojni dolžnosti do Boga, bližnjega in sebe. Paragrafi božje-človeške države!

Vmes med začetkom in koncem pa je večtisočletna zgodovina človeštva kot najizrazitejši dokaz vekovite resničnosti in veljavnosti desetih paragrafov velike božje-človeške države z enim vladarjem in eno sveto pravico.

Človek je bil postavljen na zemljo in si je uravnaval življenje s prosto voljo in volitvijo med nagonom in notranjo vestjo. Začel je z družino in ta mu je postala prva nositeljica socialnega in gospodarskega življenja. Njeno misel je nesel v zadruge, pleme. V njej je prvič podlegel nagonu, ko je pri urejevanju družabnega dela ustvaril prvo socialno obliko: suženjstvo. A dokler je bil sam dober in pokoren vekovitim paragrafom, je bilo suženjstvo le lahka krivica. V družini je prideloval in izdeloval za domačo potrebo in ni rabil ne denarja, ne prometa in ne posebnega menjavanja. Pri nas je trajala ta doba do nekako leta 1000 po K. Na zapadu se je razvoj vršil hitreje. Po deželi so bili še večji grajski dvori z gospodo, grajskimi obrtniki, služabniki, podložniki. — Kultura je napredovala, potrebe so rastle, človek se je razvijal v osebnost. Grajščaki so imeli preveč pridelkov za dom in drugih reči premalo. Zato so se pričeli naseljevati ob gradovih in samostanih rokodelci, trgovci so zahajali v grad in zamenjavali svoje blago z domačim. Nastala je potreba po splošnem veljavnem sredstvu za menjavanje, po denariju, promet je naraščal, sejmišča, trgi in mesta so nastajala. Mestni obrtniki so se združevali v cehe, med mesti in neorganizirano deželo so se pojavila huda nasprotstva. Tedaj so se polastili knezi deželne oblasti, omejili mestne pravice, ustvarili podeželsko pravo. Iz družinskega gospodarstva se je narodilo deželno gospodarstvo, gradile so se deželne ceste, uvedla deželna carina, deželni denar. Na mesto dežel je kmalu nato stopila država, namesto deželnih knezov je zavladal cesar ali kralj, razvilo se je državno gospodarstvo. Dokler so bili vladarji dobri, je bilo dobro tudi ljudstvu. Kmetiške razmere se v tej dobi niso bistveno spremenile. — Na to organizirano življenje stanov v državi pa je prežala usoda od zunaj. V svetu so se vršili veliki prevrati, trgovina je dobivala vedno večjo moč, pot v Ameriko je bila odprta, tehnika je ustvarjala novo orodje, nove stroje. Človeka je omamila duh svobode in on ga je nesel v svoje gospodarsko in politično izživljanje. Vladavine so se zamajale, stanovski cehi so pričeli izginjati. Tudi delavci so hoteli svobode pri sklepanju delovnih pogodb z delodajalci. Enako kot delavca je ta doba osvobodila kmeta. Velepodjetja so izrinila skromne delavnice. V dobi svobode se ne gospodari več za potrebo, marveč za profit, človeštvo pozabi dolžnosti do Boga in

bližnjega in hoče služiti le še sebi. Denar zagospodari nad celotnim gospodarstvom, v svetu zavlada par desetih bogatih bank in industrijskih velepodjetij. Tako zaželjena svoboda prinese delavcu in kmetu in obrtniku le novo moderno suženjstvo in vrže končno v vse gospodarstvo in življenje nered in zmedo. To je naša doba!

Ta laži-svet, njegovo življenje in gospodarstvo danes razpadata. Ni več enotnega sveta marveč le nasprotne države v svetu, svetovno gospodarstvo je le še prazna beseda, narodi se cepijo v razrede, ki se ne morejo znajti v vzajemni misli, narodno gospo-

darstvo boleha ob nasprotujočih se interesih industrije, trgovine, kmetijstva. Svet se izživlja le še v diktaturah, carinskih in trgovinskih bojih, v prevratih in razkroju.

Socializem upa še vedno na zmago. A ta „zmaga“ bi bila le nova tiranija in nova anarhija. In kedaj pride boljša doba? Ko se človeštvo prikoplje po sedanjih težkih in sledečih morda še težjih udarcih skozi zablode svojega duha in volje zopet do prvega začetka: do desetih sinajskih zapovedi dolžnosti do Boga, bližnjega in sebe. Te v skalo vklesane zapovedi stojijo ob začetku in ob koncu vsega človeškega življenja in gospodarjenja.

V boju za sanacijo države.

Kancler Dollfuss hoče nadaljevati započeto sanacijo avstrijskega gospodarstva. — Industrijski in trgovski krogi ostro obsojajo dosedanjo vladno politiko. — Socialdemokrati in velenemci napovedujejo vladi boj. — Državnozbornske volitve preložene na vigrad.

Odločnega kanclerja imamo, njegova energična beseda dobro odtehta neznatno postavbo. Poln je upanja v življensko možnost naše države, ne izgublja se v sanjah kake priključitve. „Naš položaj je boljši,“ je dejal, „kakor v državah, ki so navezane na izvoz kmetijskih pridelkov, boljši tudi kakor v tistih državah, ki so glede preživljanja prebivalstva odvisne od inozemstva; v gospodarskem pogledu je Avstrija lepo razdeljena in sicer imamo zdravo mešanje kmetijstva, trgovine, obrti in industrije, katerih interesi se med seboj izpolnjujejo.“ Besede, polne optimizma in toliko razveseljivejše, ker jih je govoril mož, ki nosi sam največji del odgovornosti za vladne ukrepe v svrhu gospodarskega uravnoteženja v Avstriji. Ni čuda, da budi kanclerjeva odločnost in njegov optimizem v krogih, ki so živeli na račun avstrijske stiske in jo izrabljali v svoje namene, močan odpor. Odpor tudi v krogih industrije in obrti, ki se čutita po dosedanji gospodarski politiki zapostavljeni in ogroženi.

V drugi polovici oktobra se je vršilo na Dunaju zborovanje avstrijske trgovinske zbornice. Na tem zborovanju se je izrekla nenavadno ostra sodba proti sedanjemu vladnemu delovanju. „Vladni kurz vodi industrijo in trgovino v katastrofo. Proračunske številke dokazujejo, da hoče vlada za kmetijstvo več potrošiti kot za vso ostalo upravo. Zvišani blagovno-prometni davek vzbuja v nekmetijskih krogih le ogorčenje, nadzorstva nad raznimi kmetijskimi fondi ni, trgovske pogodbe se sklepajo le v prilog kmetijstvu. — Avstrijska devizna politika ima edini uspeh, da nazaduje izvoz avstrijskega blaga.“ Slični so tudi sklepi tega zborovanja: Vlada naj ne prezre, da tvorijo tudi trgovina, obrt in industrija bistveni del eksistenčne podlage države. Sedanja gospodarska politika služi edino kmetijskim interesom, trgovinska politika je dosegla ukinitve zvez z inozemstvom, finančna politika grozi, da uniči v gospodarstvu zaposleni kapital. Zato se poziva vlado kar najodločneje, da opusti sedanjo svojo smer in se prilagodi danim pogojem. — Priznati se mora, da te tožbe nikakor niso popolnoma neupravičene iz vidikov nekmetijskih krogov, vendar je kanclerjevo stališče umljivo in odgovor lahak, češ narodnemu gospodarstvu je trenutno najbolj ustrezno, če po-

magamo najtežje prizadetemu stanu: avstrijskemu kmetijstvu.

V znamenju tega protesta gospodarskih krogov in še bolj pod vtisom krvavih dunajskih dogodkov je bilo otvorjeno jesensko parlamentarno zasedanje. Izglasoval se je državni proračun, ki predvideva 1324.1 milj. šilingov izdatkov in 1324.3 milj. šil. dohodkov. Zvišanje dohodkov izvira iz povišanega blagovno-prometnega davka in kriznih doklad. Število državnih nastavlencev se je znižalo za okroglo 10.000, ukiniti oziroma združiti se namerava več fakultet avstrijskih visokih šol. Proračun je bil odobren. Socialdemokrati so vložili protest zaradi protipostavnih vladnih ukrepov. (Kreditni zavod!) Ob tej priliki je dunajski župan Seitz ostro napadel vlado in izjavil, da so bile gospodarske akcije vlade le ena sama vrsta korupcijskih dejanj. Stavil je predlog, naj se razpiše nove državnozbornske volitve za 27. novembra. Predlog je propadel z večino 5 glasov vladnih strank. Med govorom dr. Seitz je prišlo v parlamentu tudi do izgredov, ki so nakazali bodočo ostrino parlamentarnega boja. Padale so besede „Gesinnungslump“, „boljševik“, metalo se je tintnike, grozilo s pestmi. Slučaji, dovolj nečastni za avstrijski parlament! Po izgredih je prišel do besede zastopnik velenemcev: Odklanjamo vse vladne fašistične namere, obsojamo avstrijsko zunanjo politiko, ki dokazuje popolno francosko smer. Ne poznamo avstrijskega nacionalizma, marveč edino vsenemško smer. Ta bodi merodajna tudi za zunanjo avstrijsko politiko. Zasedanje je bilo zaključeno v polnem razburjenju. — Gotovo je, da se bo vršilo parlamentarno življenje živahno, kot je bil začetek, tudi naprej.

Energični kancler je novega življenja lahko vesel. Saj mu daje legitimacijo, da vodi tudi Avstrijo po poti, katero je šla Nemčija. Čudna poteza avstrijskega političnega življenja: že za časa avstroogrške monarhije je dosledno sledilo političnemu razvoju v Nemčiji in vsikdar je bilo očitno, da je to posnemanje nemških razmer in ukrepov nemških vlad rodilo avstrijskemu ljudstvu vedno zopet samo škodo. Brez vpliva iz Nemčije bi stala Avstrija danes močnejša! In kljub vsem tem dejstvom se zna tudi danes zgoditi, da gresta Miklas in Dollfuss — morda celo prisiljena — po recept za rešitev iz zagate k Hindenburgu in von Papenu.

Krvava bitka na Dunaju. V nedeljo, dne 16. t. m. je prišlo v dunajskem okraju Simmeringu do ostrih spopadov med hitlerjanci in socialisti. Trije so mrtvi, 20 oseb ranjenih. Po spopadu je policija preiskala dom socialnih demokratov, aretirala 45 oborožencev, zaplenila nahrbtnik pištol in 70 karabink. Novoimenovani državni tajnik za zaščito države major Fey je nato prepovedal zborovanja na prostem. Meščanske stranke ostro napadajo socialiste in iz obojestranske ogorčenosti je sklepati, da ta bitka ni bila zadnja.

Gömbös — rešitelj Ogrske?

Ogrski državni upravitelj Horthy je poveril koncem septembra sestavo svojemu mlajšemu prijatelju in pristašu Gömbösu. Da reši Ogrsko iz zamotanega in kočljivega položaja, v katerem se danes nahaja. Kmetijstvo se družijo v revolucionarni socialistični stranki in grozi ogrskemu plemstvu z nasilno agrarno reformo, zadeva inozemskih posojil je odprta in čaka ureditve, nebroj je v državi drugih političnih in gospodarskih vprašanj, ki nujno potrebujejo rešitve. Bethlen in Karoly sta se umaknila pred nagromadenimi težkočami, vladno krmilo pa je vzel v roke mož nenavadne preteklosti. Mnenja o uspehu njegovega prizadevanja zopetne utiritve ogrskega gospodarstva so deljene.

Gömbösova pot od navadnega praporščaka honvedskega regimenta do generala in končno ministrskega predsednika kaže moža močne aktivnosti in častitljivosti. Že kot častnik je bil močno nacionalističnega duha, v ospredje je stopil kot voditelj ogrskega protirevolucionarnega gibanja proti boljševikom, postal je nato poslanec v parlamentu, prepričan z vojaškimi in dijaškimi četami povratek Karla Habsburžana. Nato postal voditelj probujajočih se Ogrov-fašistov in nasprotnik judov, kapitalistov in monarhistov, nakar se je po prvem političnem porazu vrnil v Bethlenovo stranko. Ta ga je poslala v vlado kot honvedskega ministra in končno priporočala za vladnega šefa. Gömbösov vzor je Mussolini, zato ga odklanjajo socialisti. Nepriljubljen je pri ogrski aristokraciji, ker mu ta ne bo odpuščala, da je nekoč streljal na njenega kralja, in malo ugleda uživa vsled svoje nenavadne kariere od praporščaka do generala v visokih vojaških krogih. Ob nastopu je izjavil, da hoče iskati italijanskega in nemškega prijateljstva in da se hoče odločno boriti proti mirovnim pogodbam.

Vprašanje prihodnje dobe je, v koliko se mu bo sanacija razdrapanih ogrskih razmer posrečila. Največja težkoča mu bodo mali ogrski kmetje, ki so prežeti socialističnega duha in vodijo že desetletje najostrejšo borbo proti fevdalnemu plemstvu in zahtevajo razlastitev njegovih veleposestev. Gotovo je, da njihovega pokreta ne bo mogel zatreti s silo. Dvomljivo ostane, bo li mogel ugoditi vsaj delno njihovim zahtevam, ker bi moral nastopiti proti istemu plemstvu, ki ga je sedaj postavilo na prvo mesto.

Nemčija se oborožuje. Nemški tisk z vznemirjenjem ugotavlja dejstvo, da se delnice nemške težke industrije, ki je urejena tudi za izdelovanje orožja in municije, v zadnjem času silno naglo dvigajo in so narastle že za 50 in celo 70%. Kakor se v informiranih krogih zatrjuje, je Papen razložil industrijskim magnatom svoje oborožitvene načrte, katere namerava izvesti v najkrajšem času ne glede na to, ali bo svetovna diplomacija Nemčiji priznala pravico do oborožitve ali ne. Vse je zato prepričano, da namerava Nemčija organizirati in oborožiti mogočno vojsko z najmodernejšim orožjem. Ta nemški sklep pospešuje še bolj belgijske priprave na nemški meji. Belgija gradi tam sedaj velike utrdbe, oborožene s topovi, ki lahko streljajo globoko v Nemčijo. V francoskih političnih krogih vlada veliko vznemirjenje, ki se je poostrižilo še bolj, ko je Nemčija končno drugič odklonila sodelovanje v razorožitveni konferenci. — Usoda nekoč velike Nemčije gre pač brezobzirno svojo pot naprej.

Fašizem slavi desetletnico. Italijanski fašisti že par tednov proslavljajo desetletnico revolucije. Glavna proslava pa bo koncem oktobra in začetkom novembra. Sodelovati pri proslavi bo moralo vse prebivalstvo tako

tudi južni Tirolci in Slovenci ter Hrvati v Primorju. Napoveduje se, da bo ob tej priliki Mussolini osebno posetil Trst in govoril tamkajšnjim fašistom. Govorniki bodo preplavljali deželo in govorili ljudstvu o dobrotah, ki jih mu je prinesel fašizem. Vse primorske fašistične organizacije so sprejele iz Rima posebno navodila, kako morajo organizirati jubilejne proslave. Posebno jim je bilo naročeno, da morajo k sodelovanju pritegniti vse prebivalstvo, ki naj tako manifestira, da v Italiji ni več narodnih manjšin in da je vse ljudstvo v Italiji v taboru fašizma. Že nekaj dni pred proslavo naj se spravi na varno vse one, ki bi veličastnost proslave lahko motili. Te dni je krožilo nad Primorjem več sto letal, ki so zasula vse slovenske in hrvaške vasi; zlasti obmejne, s tisoči letakov, kateri povečujejo fašizem in Mussolinija. Da ne štedijo z napadi proti Jugoslaviji, je jasno. Tako je n. pr. govoril tajnik idrijske fašistične organizacije minuli teden: „Najkasneje do januarja bodo hrabri Italijani zasedli vso Slovenijo in jo zedinili z materjo Italijo.“ Grožnje, ki kažejo fašistovsko nestrpnost v pravi luči! Gotovo je, da bo tudi glavna proslava polna izpadov proti neitalijanskim narodom in še prav posebno proti Slovanom.

Kako se vojskujejo petrolejske družbe. V južni Ameriki vihra srdit boj med Bolivijo in Paragvajem. Boj kljub Društvu narodov, panamerikanski uniji, svaril in prošnji. Zakaj? Ker si hoče petrolejska družba Standard Oil Company priboriti za svoj petrolej pot do morja. Zato financira Bolivijce in jim daje orožje v roke. Za Paragvajci pa stoji druga ameriška petrolejska družba Shell Company in jih podpira z denarjem in orožjem ter zamišlja zadati na ta način svoji konkurenci občutljiv udarec. Za ti dve kapitalistični družbi in njune višje dividende se bijeta dva brat-ska naroda na smrt in življenje. Položaj je trenutno neugoden za Bolivijce. Umikajo se pred Paragvajci, ki morijo pred seboj vse, kar najdejo živega, celo saniteto, zdravnike, ranjence, sestre. Boj se bije v velikanskem prostoru, 30.000 vojakov se bije za planote, studence in prehode čez reke. Letala, bombe, težka artiljerija in konjenica so za ta svojevrstni vojni teren odveč, vojskujejo se s puškami, lahкими topovi in strupenimi piščami, ki so nevarne kot strupeni plin. V stepah pa zažigajo suho travo in z bliskovito naglico se širi ogenj po stepi ter uniči vse, kar mu pride na pot. Najnevarnejše orožje ameriških planjav! Sosedne države se vprašujejo kaj je z Ženevo in Društvom narodov, da noče posredovati v tem sporu. In ker se nikdo ne zgane, izstopajo po vrsti: Argentinijska, Brazilija, Čile, češ, da za Društvo, ki posredno podpira zasebne interese petrolejskih družb, nimajo interesa.

Z 8. kongresa evropskih krščansko-demokratskih strank v Kölnu. V prvi polovici oktobra meseca so zborovali v nemškem Kölnu zastopniki krščansko-demokratskih strank iz Nemčije, Avstrije, Belgije, Francije, Luksemburga, Nizozemske in Poljske. Bavili so se predvsem z obstoječo gospodarsko krizo in prišli do sledečega sklepa: Krščanske demokratske stranke hočejo z vsemi sredstvi širiti duha zaupanja v narodu in med narodi. Zato so za sodelovanje vseh evropskih držav in obsojajo državnike, ki govorijo idealne govore, a jih vodijo pri delu narodno-sebični vidiki. Trdne in pravične pogodbe med državami naj storijo konec finančnim in gospodarskim posledicam svetovne vojne. Gospodarsko zblizanje naj omogoči politična vzajemnost vodilnih državnikov. Kmetijska kriza je glavni faktor gospodarskega zastoja, zato hočejo stranke skrbeti, da se zagotovi donos kmetijskega dela in zopet omogoči prodaja kmetijskih pridelkov. Vprašanje brezposelnih naj se reši tako, da se prilagodi delovne pogoje novim pogojem proizvodnje in konzuma, določi naj se natanko položaj na mednarodnem delovnem trgu, reformirajo postavbe o izseljevanju, izvajajo občekoristna javna dela, omogoči obdelovanje še neobdelane zemlje in dovolijo brezposelnim zavarovalne podpore. — Prihodnje leto se vrši zborovanje krščansko-demokratskih strank v Krakovu na Poljskem. Uspehov ni podcenjevati: V izenačitvi sanacijskih stremenj v državah je brezdvomno velik kos rešitve.

Kulturni boj v Mehiki.

Mehikanska vlada je napovedala Cerkvi neizprosni boj. Izgnala je papeževega nuncija, vzela mehiškimi katoliškimi duhovnikom vse državljske pravice in namerava zapleniti vsa cerkvena posestva. Pričela je boj proti temeljnim pravicam vsega ljudstva, boj proti temeljem, na katerih sloni stavba vse človeške družbe.

L. 1917 je bila v Mehiki izglasovana ustava, ki katoliško cerkev popolnoma izloči ne samo iz vsega javnega mehiškega življenja, marveč tudi iz srca doseadanj njenih izpovedovalcev. Mehiški mogotci hočejo oslabiti moralno silo, ki stoji na poti njihovim in interesom petrolejskih koncernov.

Sedanji mehiški predsednik Rodriguez je izzval kulturni boj s tem, da je začel nadaljevati delo zloglasnega Callesa. Calles je poredil izvrševanje javnega bogoslužja nemogočim pogojem, prepovedal bogoslužne ceremonije „izvenuradnega in tajnostnega“ značaja, dovolil samo omejeno število duhovnikov, ki jih sprejema vlada brez ozira na škofa.

Ti Callesovi izvršilni zakoni so izzvali v Mehiki že tedaj izreden odpor. Ker svobodomiselnih diktator ni hotel popustiti, so mehiški škofje zaprli vse cerkve brez izjeme, tako da se je bogoslužje vršilo le še tajno izven cerkva. Cela tri leta je vlada brezobzirno preganjala katoliški življenj v Mehiki, skušala zatreti zadnji zunanji košček religioznega življenja v družinah, izgnala škofo, zapirala duhovnike. Mnogo duhovnikov in lajških katoličanov je umrlo mučeniško smrt od krogelj rabeljskih oddelkov. Ko je vlada uvidela ničevost svojega boja in da s svojim delom katoličanstvo le krepi, je Calles padel. Njegov naslednik Portes Gil je ukinit Cerkvi sovražne odredbe in katoliško življenje se je pričelo zopet mirno razvijati. Brezbožne sile pa niso nehale mirovati. Danes, ko vlada Mehiko general Rodriguez, je Gillova pogodba s Cerkvijo le še kos papirja in vlada stoji zopet pod vplivom zloglasnega Callesa.

Mehika, ki je zveza 29 federativnih držav, skuša povsod, kjer je v državah na vladi svobodomiselnost, prizadejati Cerkvi smrtno udarce z naredbami, ki popolnoma zanikajo vsako svobodo cerkve. Vlade določujejo število duhovnikov in se pri tem prav nič ne ozirajo na potrebo ljudstva. Cerkev se mora sama vzdrževati, prezira se cerkveno škofijsko oblast, katoličanom se odrekajo javne službe, verouk je odpravljen in prepovedan pod najstrožjimi pogoji.

Papež je v začetku oktobra izdal posebno okrožnico in povzdiguje svoj glas proti teptanju svobodne vesti, vere in prepričanja v času, ki se nahaja vsled kršenja najdražjih krščanskih in človeških svetinj v razkroju in razpadu. Tako poganstvo zna krščanski svet zagrniti v popolno temo. Vlada je odgovorila na papeževo okrožnico s poostritvijo boja proti Cerkvi. Napovedala je Cerkvi dvoboj v misli, da stori konec mehiškemu krščanstvu. In pri tem pozabila, da se bo ta dvoboj izvojeval s popolnoma različnim orožjem in da jo lahko stane življenje.

Zanimive številke!

Ali je kmetijska zbornica potrebna?

Začetkom l. 1926 sta Landbund in kršč. soc. stranka vložila v deželni zbor postavni predlog ustanovitve kmetijske zbornice. Landbund je to ustanovo zahteval tudi na mnogih shodih. Čim bližje pa je bil čas uresničitve, tembolj se je Landbund nove ustanove bal, ker je vedel, da v njej ne bo več sam odločeval o „povzdigi kmetijstva“. Zato se je letošnjo zimo nenadno podal v boj proti zbornici v zavesti, da z njo izgubi izključni vpliv na kmete.

Kak je bil njegov vpliv na kmete? Najbolj ga je izvajal s tem, da je delil podpore za razne gospodarske naprave le ljudem, ki jih je predlagal dež. kulturni svet. Ta pa je predlagal samo člane Gauvereinov. Zelo poučna je v tem oziru razprava v dež. zboru dne 22. dec. 1931. Takrat je poslanec Sima naštel nekaj veleposestnikov bogatašev, ki so dobili znatne podpore. Posl. Ferlič je skušal braniti dež. kult. svet s trditvijo, da podpore za planine itd. daje kmetijsko ministrstvo in

agrarne oblasti in da nima dež, kult. svet s tem nič opraviti. Takoj ga je nato zavrnil posl. Hernler od kršč. socialcev, češ, da je na neki seji dež, kult. sveta dobil pred oči en seznam podpor in da je takrat moral povdariti, da se takega načina podpiranja ne more zagovarjati. Vprašalo se je pri dunajski vladi in odtam je prišel odgovor, da daje vlada podpore samo takim, ki jih priporoča dež, kult. svet. Člani kult. sveta pa nimajo o teh priporočilih nobene vednosti!

Iz tega sledi, da je predsedstvo celo pred člani kult. sveta skrivalo, koga predlaga v podporo. Določanje se je vršilo skrivaj in le na deželi smo čutili enostranost. Kdor je hotel dobiti podporo, je moral postati član Landbunda.

Še lepše reči pa izvemo iz poročila, ki ga je sestavil dež. kontrolni urad na podlagi pregledovanja računov kult. sveta za leto 1930: Za predsednikove konference se je porabilo 25.294 šil., za upravo je dobil kult. svet 40.329 šilingov več, kakor je bilo proračunjeno. Leta 1928 je dobil na obrestih več 4510 S, l. 1929 10.490 S, l. 1930 37.950 S; vse to je kult. svet porabil v namene, ki niso bili v proračunu. Za te svote — vkup 52.950 S — nima dežela dolžnosti, da jih prevzame. (Torej je dežela toliko preveč izplačala kult. svetu.) Tajništvo kult. sveta je naročevalo liste in knjige, ki niso v zvezi z njegovim delom, tako „Schaffende Künstler Oesterreichs“, „Kunstdenkmäler“. Glede potovanja pravi poročilo, da se je izplačevalo za kilometre, ki bi se ne smeli plačevati. K neki razstavi se je poslalo 11 nastavlencev, vsak je dobil 300 S na pot, skupno torej 3300 S. Enemu se je posodilo 3600 S za nakup motornega kolesa in še posebej za „Beiwagen“ 1800 S, plačevalo se mu je poprave in zavarovalnino in navrh še izplačalo za vsak km 40 g. Stanovsko zastopstvo je dobilo za potovanja 14.848 S, od tega odsek 8408 S, predsednik 5171 S; deset uradnikov za živinorejo je dobilo za potovanja 37.391 S, 4 uradniki za rasilinstvo za potovanja 13.111 S, dva uradnika za sadjarstvo 5917 S itd. **Skupno je izdal kult. svet samo za potovanja 134.130 S.** Gosp. dež. svetnik Schumy je dne 22. XII. 1931 trdil, da je bilo toliko potovanj potrebnih zahradi „Notopfra“ (dočim se vidi iz poročila o razdelitvi te vsote, da so potovanja zaradi „Notopfra“ zaračunana posebej s 5386 S). Nadalje pravi poročilo, da se je od denarja, ki ga je dala zvezna vlada za podpiranje pridelovanja žita, in sicer od 433.000 S porabilo 200.000 S za zidanje kmetijske šole, drugi del pa se je dal kmetijskim zadrugam in Gauvereinom za nakup strojev in zadržnih naprav. Poljedelcem za pridelovanje žita ni ostalo seveda ničesar! Zvezna vlada je dala za lažjo prodajo slame 40.000 S, od tega se je plačala vožnja v Egipt (5555 S) in izguba pri krompirju (3000 šil.). Od denarja za podporo gorskih kmetov se je porabilo za pitanje živine 150.000 S, za razna posojila 179.905 S, za nakup 250 akcij dunajskega Wirtschaftsverbanda 27.147 S.

Zanimive številke, da razvidite iz njih, kako je ravnal kulturni svet z denarjem. **Jasno je, da je tod energična sprememba nujno potrebna. To je vendar kmetom namenjeni denar!** Potrebno je, da v kmetijski zbornici ne bo gospodaril samo Landbund, ampak izvoljeni kmetijski zastopniki. Vsak, ki bo volil Landbund, s tem potrjuje, da je zadovoljen z vsem, ker se je dosedaj vršilo v kult. svetu. Da je zadovoljen s tem, da se je porabil težko plačani denar davkoplačevalcev in podpore zvezne vlade v namene, v katere niso bile namenjene. Naša dolžnost je, da kmetom odpiramo oči, da vidijo „prijatelje kmetov“, za kar se hoče Landbund izigravati.

Te zanimive številke so glasen poziv nam vsem, da izročimo zastopstvo naših gospodarskih interesov možem iz naše srede. Poziv so vsem južnokoroškimi kmetom, da volijo edino svojo „Kmečko zvezo“.

Prireditve. V nedeljo dne 30. oktobra priredi žitaravaško društvo „Trta“ ob 3. uri pop. igro „Prisega o polnoči“. Sodeluje pevski zbor. V nedeljo dne 6. novembra ima izobraževalno društvo v Železni Kapli ob 11. uri pri Kollerju svoj društveni sestanek s petjem, deklamacijo in dvema govoroma.

DOMAČE NOVICE

„Za krst sveti in svobodo zlato.“
(Ponatis iz „Mir-a“ z dne 19. oktobra 1912.)

... Balkanske države so sklenile, da naredijo neznošnim razmeram na Balkanu konec s puško in mečem. Bolgarija, Grška, Srbija in Črnagora so napravile medsebojno zvezo in odklonile mirovne nasvete velesil, ki sicer same trgajo od turške zemlje kos za kosom, Angleži Egipt, Francozi Tunis, Lahi Tripolis, a po Turkih zaslužnjem balkanskim narodom ne pripuste svobode. Balkanske države, ki so napovedale Turkom vojno, so prepričane, da bodo Turka užugale. Toda Turek je še močan in ni izključeno, da se izpolnijo turški upi, da pošlje turška armada sovražne čete nazaj čez turško mejo. Borba bo silovita in zelo krvava. Vodi jo zgodovinsko sovraštvo, porojeno iz poltisočletnega suženjstva. Kot kristjani in Slovani želimo pač iz dna srca zmago krščanskih Slovanov nad Turki. Za krst sveti in svobodo zlato!...

Dvajsetletnica balkanske vojne, katere odmevi so odjeknili tudi pri nas na Koroškem. Jugoslavija je v teh dneh proslavljala davna junaštva ter se kot krščanska država spominjala padlih bratov in se jim zahvaljevala za v znamenju križa prelito kri. Ljubezen do križa in do rodne krvi je vodila slovanske narode na Balkanu do zmage nad polmesečem, do zmage nad turškim robstvom. Ljubezen do križa in do rodne krvi ohranja narode zdrave in odporne in jih učenjuje kot enakopravne člane v veliko družino vseh narodov v svetu. Ljubezen do križa in do rodne krvi ohranja tudi malim narodom in narodnim manjšinam vse one plemenite lastnosti, ki odtehtajo število in množino velikega naroda. In čim manjši je narodna manjšina, tem silnejša bodi njena ljubezen do križa in do rodne krvi! — Nauk izza dvajsetletja!

Biserni jubilej ljubljanskega „Slovenca“. Slovenski katoliški dnevnik je praznoval šestdesetletnico svojega obstoja. Ustanovil ga je kanonik in poznejši deželni in državni poslanec Karl Klun in ga pričel izdajati z 14. oktobrom l. 1872 izprva trikrat na teden. Z letom 1883 pa je postal dnevnik. „Slovenčeva“ zgodovina od skromnega postanka v Blasnikovi tiskarni in tisoč izvodih pa do uglednega in vzornega slovenskega dnevnika, tiskanega v lastni tiskarni in v več desetisoč izvodih je pravo zrcalo politične slovenske zgodovine od Bleiweisa preko Mahničiča do Kreka in Korošca, zrcalo slovenske zgodovine izza okostenele in birokratske avstroogrške monarhije in njenega protislovenskega stremjenja, preko svetovne vojne in njenih grozot do svobodne narodne države. Slovenski narod stoji danes v svetovni družini narodov kot enakopraven član, ugleden in spoštovan po svoji visoki kulturi. Tako uživa tudi njegov „Slovenec“ mednarodni ugled. Imenujejo ga med najboljšimi srednjeevropskimi časopisi, njegova načelna razmotrivanja, poročila o svetovno-političnem položaju, obravnavanja vprašanj vsega narodnega življenja — in nikakor ne nazadnje njegovo objektivno pojmovanje prava narodnih manjšin — vzbujajo pozornost in zanimanje tudi v neslovanskem svetu. Zato se čestitkam jubilantu in jubilantom z veseljem pridružujemo tudi mi koroški Slovenci!

Stariši! Pošljite Vaše hčerke v naši gospodinjski šoli v Št. Jakobu v Rožu in v Št. Rupertu pri Velikovcu. Domača zavoda sta in njun ustroj prilagoden našim potrebam. Dekletom se nudi poleg popolne strokovne tudi dovolj srčne izobrazbe. Vsestransko izobraženo dekle ima najboljšo doto! Na obeh šolah se prične pouk s 15. novembrom in traja šest mesecev. Prošnje za sprejem naj se vpošljejo do konca oktobra zavodovemu vodstvu.

Medgorje. (Naša občina.) Koncem avgusta so se vršile pri nas občinske volitve. Za župana je bil izvoljen Matija Mutzl, p. d. Knap, dober gospodar in značajan mož. Uverjeni smo, da bo spravil tudi naše občinsko gospodarstvo v red. Novi šolski svet pa nam v svojem sestavu jamči, da popravi krivico, ki jo je prizadel stari s tem, da je pristal na to, da se je v šoli uvedel samo nemški pouk. To v občini, ki šteje samo par priseljenih Nemcev! Vsak trezen človek mora take kratkovidne

sklepe samo obžalovati in smiliti se mu mora mladina, ki naj se nekoč pokorava za ozkosrčnost starih. Verujemo, da se bosta z novoizvoljenimi občinskimi možmi v občini naselila zopet mir in pravica.

Rožek. (Krasni uspehi naše ljudske šole.) Lansko leto smo prezidali staro poprave zelo potrebno šolo. S tem smo si naprtili breme 90.000 šil., ki nas bo davkoplačevalce težilo še dolgo vrsto let. Kot zahvalo za to pa doživljamo, da se nam je vzelo zadnjo slovensko besedo v šoli in da se muči sedaj naše otroke z neumljivo gotico. Prve cvetke takega pouka se že kažejo. Neki oče je n. pr. vprašal svojega otroka, kaj so se učili v šoli. Otrok: „o“ smo pisali. „In kaj še?“ „Z rokami smo mahali.“ „In kaj ste napravili, ko ste prišli v šolo?“ Otrok: „Molili smo: Lieber Gott, steh mir bei, auf dass ich recht brav und fleissig sei.“ Oče: „Kaj pa je to?“ Otrok: „Ne vem.“ „Kaj se pravi Lieber?“ Otrok nekoliko pomisli in nato odgovori: „Šliber!“ (Tako se piše rožeški trgovec.) „In kaj je Gott?“ „To je pa Marija.“ — In mi naj se v nemamo za tako mučilnico! Potem bi morali pač zatajiti svojo ljubezen do rodnihi otrok. Ne! Če hočejo nemški gospodje odrekati našim otrokom dolžno ljubezen in potrebni trud, jo bomo našim malim dvojno dajali mi!

Ali je to potrebno? V zadnjem času nadzirajo bolne zavarovance kmetijske bolniške blagajne upokojeni orožniki. Nadzorstvo samo razumemo, nikakor pa ne, da se v to določa razno orožnike. Ti imajo itak lepo pokojnino, s katero lahko izhajajo, in poleg tega večinoma še stranski zaslužek. Pravilno bi bilo, da bi se bilo pritegnilo v nadzorstvo boljše kmečke fante, ki bi vršili posel z isto vestnostjo in se obenem krvavo potrebni malega dohodka. Za vs. Podjuno je bil nastavljen kot kontrolor vpokojeni orožnik Waldner iz Žitare vasi. Mož-uživa lepo pokojnino, njegova žena ima obenem posestvo, trafiko, trgovino in gostilno. Seveda, ona je sorodnica predsednika bolniške blagajne g. Plascha! Res kratkovidni so ti landbundovski mogotci vsepovsod. In naša skrb bo, da jim naša „Kmečka zveza“ posveti v njihovo delo v kmetijski zbornici in kmetijski bolniški blagajni. Zato, gospodarji, volite „Kmečko zvezo“!

Sele. (Ugaslo življenje.) Dne 18. oktobra je umrl po daljšem bolehanju 69 let star tukajšnji gostilničar Tomaž Olip, p. d. Mažej. Bil je inteligenten, precej izobražen mož, pred vojno znan boritelj za narodne pravice. Njegova gostilna je takrat po izvrstni kuhinji, izborni pijači in dobri postrežbi slovela daleč na okoli. Po prevratu mu je Volkswehr ob napadu Sel izropala hišo. Zanjih 10 let je posebno po sestrični smrti vedno bolj propadal in tudi politično zašel v vrste komunistov. Umrl pa je mirno, spravljen z Bogom. Z njim je izumrla Mažejeva rodovina. K zadnjemu počitku ga je kot svojega častnega člana spremlila požarna bramba in mnogo znancev, pevski zbor mu je zapel in godba zaigrala žalostinki na domu in ob grobu. N. p. v. m.

Šteben pri Globasnici. (Blagoslovitev gas. doma.) Minulo nedeljo je doživela naša vasica preprosto domače slavje. Naš novi gasilni dom je sprejel cerkveni blagoslov. Prikorakala je strumna četa globaških gasilcev, prisostvovala z ostalo množico ljudstva popoldanskemu blagoslovu v mali štebenjski cerkvi in se nato postavila ob novem domu. Č. domači župnik so ob asistenci č. župnika Wölfela iz Vogrč molili cerkvene obredne molitve, na kar je stopil na pripravljeni oder član-gasilec, se v imenu brambe iskreno zahvalil vsem, ki so z žrtvijo doprinesli k dograditvi novega doma, in izrazil željo, naj bi ob času smeli štebenjska podružnica beležiti še drugo slavje sprejem motorne brizgalne. Govornik iz Celovca je v svojih besedah povdaril veličino žrtve v dnevih, ko se podira svet v svojem starem fundamentu. Iz štirih domov pride recept zopetnega ozdravljenja sveta: iz božjih hramov in pristnih kmetijskih domov, iz posojilnic in iz gasilnih domov. Blagor ljudstvu, k gradi v novi misli! — Slovesnost dneva je zaključila domača veselica.

Nabori za zvezno vojsko se vršijo od 16. novembra do 7. decembra. Namerava se sprejeti 4500 novincev, katere se plača že po novi postavi in sicer: hrano in stanovanje in mesečno 40 S ter binije 15 S.

NAŠA PROSVETA

K našemu prazniku.

Ko je človeštvo bolj kot kedaj ponižano in tlačeno ter nas spominja na sužnje davnih časov po vsestranski duhovni in telesni bedi, vzbudi praznik Kristusa Kralja v suženjsko ponižanem človeštvu močno težnjo po kraljevski kroni popolnega človeka, ki bo zavladal na svetu z resnico, dobroto in pravico.

Iz obupnih klicev in grdih kletvin onih, za katerimi grabi vsa duhovna in telesna beda naših dni, se vedno glasneje čuti prošnja ne samo po lepšem zemeljskem, veliko bolj po pravem božjem kraljestvu. Vedno bolj splošno postaja prepričanje, da je človeštvo, ki se je v zadnjih stoletjih osvobodilo na gospodarskem, političnem in znanstvenem polju vsakega vpliva Kristusovih nauk, sicer trenutno ustvarilo veliko dela, ki pa le niso imela nič trajnega in večnostnega v sebi, in da je tako Bogu odtujeno človeštvo razpadalo in hitro propadalo.

Spoznanje tega žalostnega dogajanja na svetu je vedno z večjo nujnostjo odpiralo človeku oko za duhovni, nadnaravni svet, ki ne more biti brez vpliva na naš naravni svet. Saj bo mogel le ta duhovni svet, ki je sam v sebi najlepše urejen in najbolj harmoničen, urediti zopet naš zemeljski nered in izpeljati sedanjo tako kričečo disharmonijo v lepo harmonijo.

Samo iz večnourejenega sveta moremo pričakovati nov red na zemlji! Le prejasno dokazuje zgodovina, da narodi rastejo in vstajajo, propadajo in umirajo v toliko, v koliko jim je religija recept ureditve njihovega življenja. Sedanja, pretekla in davna zgodovina priča o kraljevski moči vsake vere, posebno nadnaravne religije krščanstva nad človeštvom.

Zato postani praznik Kristusa-Kralja praznik vsega ustvarjajočega rodu! Bodi predvsem praznik mladine! Da bo imelo vse njeno delo na polju lastne in ljudske izobrazbe pred seboj vedno „jasen cilj“ krščanskega prosvetnega ideala. Veliki Slomšek je gledal vzor v „zveličavni narodni omiki. Ako v duhu gledamo naš ideal in pot do njega, raste v nas vedno bolj upanje, da bo tudi naša skrb za izobrazbo pospeševala in utrdila kraljestvo Kristusovo med našim ponižanim ljudstvom in mu dala kraljevski ponos svobodnih otrok božjih.

Prošnja na vas, dekleta!

Ali je že vstalo kedaj v vaših dušah tisto veliko in čisto sodobno vprašanje, kakšno je naše razmerje do sedanjega sveta, ki je povsem različen od onega, ko so se vaška dekleta še zbirala ob hitrih kolovratih in si v veselju brezbriznosti zapela kako pesem? Ste že kedaj zaslutile, da je moderni svet s svojimi ozkosrčnimi in sebičnimi zahtevami razdejal nekoč tako močno in živo vez, ki je družila dekleta vse vasi v eno samo zaokroženo, domačo družino? Si je že katera izmed vas mladih trezno mislečih deklet skušala razložiti tisto obupano zagrenjenost nad sedanjim praznim in gnilim svetom, ki kljub vsemu razposajenemu veselju in kljub neštetim naravnost izbranim zabavam pusti vaše duše prazne in nezadovoljne?

Vedno bolj stopajo taka in slična vprašanja med dekliški svet in hočejo zadnje rešitve in jasnega odgovora. Saj bi bil v pravilnem odgovoru premagan precejšen kos naše poti do ozdravljenja in prerojenja vsega našega ljudstva. **Mladina naj ohrani naš narod živ, brez nje je zapisan hiranju in končno izumiranju.** Čisto na poseben način — drugače kakor fantje — so dolžna tudi dekleta, da doprinesejo nekaj zdrave moči, da se dvigne naše ljudstvo iz bolezni v zdravje. Vas je li kedaj že pretresel čut odgovornosti za bodočnost našega ljudstva, ki ga morata imeti ravno dekle in žena?

V Št. Janžu v Rožu so položili pretekli teden v njivo božjo plemenito dekle in veliko ženo. Bila je žena čudovitega značaja. Bogata v notranjem življenju, naravnost razsipna v svoji vseobsegajoči ljubezni, kakoršno imajo le izredne žene. Ni bila slabotna, šibka in sentimentalna, izrazite, jasne in zdrave so bile njene misli, pa vendar je bila v njih svojevrst-

na dekliška in ženska poteza. Nič afektiranega, nič narejenega in domišljavega ni bilo v njej. Kljub velikim gospodarskim zmožnostim, obširni in temeljiti umski izobrazbi ter visoki srčni kulturi je bila na zunaj preprosta, skromna in resnična v svojem govorjenju in vedenju.

Rožanom je Šlemceva Mojci domača, tudi Zila pozna to skrbno, študentovsko mater in Podjuna je poslušala na prosvetnem dnevu v Šmihelu „tisto preprosto in čisto nič nobel Rožanko s sivimi lasmi“. Govorila je, kar je sama doživela in kakor je sama živela! Dvigati je hotela žene in dekleta k lepemu, plemenitemu življenju. Zagovarjala je tudi pravice svojega ljudstva in govorila je kadar se je njen rod hotel predajati majhnim, sebičnim interesom. Odločna je bila njena beseda in hitro pripravljena, če je bilo treba zastopati in širiti božje kraljestvo.

Prošnja na vas, dekleta! V zgoraj opisani sliki vam je podana vzorna in posnemanja vredna žena, ki je rešila vprašanje razmerja žene in dekleta do sodobnih dnevo. Zdravje prežene bolezni, moč zmaga nad slabostjo. To je tudi vam vaš delokrog in vaše delo!

GOSPODARSKI VESTNIK

Saditev sadnih drevesc. V novejšem času se tudi v naših krajih čimdalje bolj sadi sadna drevesca v jeseni. Saditev ima pred spomladansko gotove prednosti. Če sadimo drevesca v jeseni, zacelijo rane, ki so nastale na koreninah pri izkopavanju ali pri prirezavanju korenin, že v jeseni ali zgodnji spomladi. Delovanje in rast korenin se zamore pričeti že v jeseni. Spomladi vsajena drevesca se vzbudijo šele pozno, ko izhlapi iz zemlje snežena vlaga. Jesensko drevesce torej v prvem letu bolj doraste kot spomladansko. Ni pa priporočljivo saditi v jeseni v vlažno ilovnato zemljo, ker taka zemlja pozimi preveč zmrzne in drevesce rado pozebe. Pri saditvi delamo še velike napake. Vedno zopet vidimo, da koplje sadjar pri sajenju luknjico, v katero spravi korenine. Korenine rastejo normalno le, če se nahajajo v isti legi kot prej v drevesnici. V premajhnih jamah se skrivijo korenine navadno navzgor, kamor korenine ne morejo rasti. Drevesce ostaja šibko in si dolgo ne more pomagati. Jama mora imeti najmanj 1 m v premeru, čim večja je, tembolje. Zemlja mora biti rahla, korenine ne smejo takoj zadeti na trdo zemljo, ker se ne morejo razviti. Čim obsežnejša je jama, tem bolj je za drevesce. Drevesce se dobro razvija, če ima dobro zemljo na razpolago. Najrodovitnejša je zgornja plast, zato naj se sadi drevesca vedno plitvo. Plitvo sajenje je važno predvsem, če se nahaja pod prvo plastjo gramoz ali peščenina. Globoko v tako zemljo vsajeno drevesce bi hiralo in slej poginilo. Često je dobro — posebno pri peščeni zemlji — da dovažamoboljšo prst in sadimo v to. Kako globoka naj bo jama? Kopljimo vsaj 40—50 cm globoko in jo zasujemo pri saditvi toliko, da pridejo najvišje korenine v višino roba jame ali še više. Kajti zasuta zemlja se seseda in z njo drevesce. Vsakemu nanovo zasajenemu drevescu dajmo za oporo kol, ki naj sega drevescu vsaj do krone. Kol ni samo opora proti vetru ampak tudi obramba proti živini, ki se sicer drga ob drevesce. Drevesce se priveže k kolu običajno z vrbovimi vejicami in sicer v obliki 8 (osmice) tik pod krono, kjer je debelce najšibkejši in bi ga uprav tam veter odlomil ali vsaj skrivil. Skriviljeno debelce se pri privezavi uravna. Kako se sadi? Najprej se zasadi kol v sredo jame. Nato se jama delno zasuje. Z drevescem se primerja, li je jama ravno prav zasuta ali ne. Saditi morata dva, od katerih prvi naj zasipa, drugi drži drevesce v pravi legi in tlači zemljo z rokami med korenine. Važno je, da se zemljo med korenine stlači, ker jo sicer zadržuje gosta korenjska krona, posebno če je obilno vlažna, nakar nastanejo med koreninami prazni prostori. Taki prazni prostori bi drevescu nikakor ne bili v prid. Napaka je, če se drevesce stresava, da se izpolnijo prazni prostori med koreninami. Tako se z drevescem ne ravna, s privzdigo-

vanjem in spuščanjem drevesca se skrivijo kvečjemu korenine. Ko je zemlja med koreninami lepo natlačena in korenine popolnoma zasute se zemljo stlači z lopato ali pohodi. Nato se zasuje še ostalo zemljo in sicer tako, da se more stekati voda od roba kolobarja proti deblu, da ima torej površina obliko jame. S tem je olajšano zalivanje drevesca in se deževnico bolj izkoristi. Ko je drevesce vsajeno, se ga priveže h kolu ali samo pod krono ali tudi v sredini debla in seveda tam, kjer je skriviljeno. Predno se začne kopati zemljo, se zareže rušo v obliki pravokota ali kroga. Nato se rušo odreže od zemlje in po sajenju se obrobi z njo drevesni kolobar. Dobro je, če se drevesce takoj zalije. Če se hoče drevescu še boljše postreči, se dovozi boljše zemlje ali cestnega blata. Tudi pri sajenju sadnih drevesc velja zlati zakon vse narave: Narava je hvaležna za vsako dobroto in ti jo vrača z obrestmi. Zato ti ostane hvaležno tudi skrbno vsajeno sadno drevesce.

M. A.

Pred znižanjem postavne obrestne mere. Ministerijalna odredba od 21. avgusta 1926 je znižala zakonito obrestno mero, ki je veljavna, če civilna ali trgovinska pravna pogodba ne določa nobene obrestne mere, v civilnih pravnih zadevah na 7 in v trgovinskih zadevah na 9%. Od tega časa se je v prostem prometu obrestna mera zopet znižala in bančna rata padla od 7 na 6%, tako da je sedaj pričakovati tudi znižanje postavne obrestne mere in sicer za civilne zadeve na 6, za trgovinske na 7 odstotkov.

Grozdna in sadna letina v Sloveniji je prav dobra, kakovost pridelka prvovrstna. Po podatkih osrednje komisije se je do 1. oktobra izvozilo 3847 vagonov češpljev, 558 vagonov jabolk, 237 vagonov grozdja. Letošnji izvoz je večji od lanskega. Cena vinu je izredno nizka, 1,20—1,50 dinarjev, zato se je podalo zastopstvo vinogradnikov v Belgrad, da doseže postavno določitev vinskih cen od 2—4 dinarjev.

Velikovški trg 19. oktobra. Biki 60—65, pitani voli 1—1,10, vprežni voli —,90—1, mladi voli 70—80, molzne krave 65—80, klavne krave 50—60, telice 70—80, teleta 90—1, plemenski prašiči 1,80—1,90, vigredni 1—2, ovce 40 do 50, koze 30—40 g za kg. — Jajca 12—13, sirovo maslo 3,20—4,40, stare kokoši 2,50 do 2,80, mlade 2,20—2,50, pšenica 32, rž 24, oves 16, ječmen 18, koruza 12—13, ajda 18, krompir 6—8, jabolka prima 20—30, sekunda 15—20, apno 5—5,50.

RAZNE VESTI

Pametni oče. Nič prida ni bil sin in je jel še ponočevati ter prihajal v jutranjih urah domov. Oče ga je vsled tega trdo prijel in mu nagovarjal, naj se loti kakega opravila.

„Dobro, se pa bom,“ pravi sin.

„No in kaj misliš pričeti?“ je vprašal oče.

„S kokošjerejo bom začel, pravijo, da nese dober dobiček.“

„Hm,“ je dejal oče, „poskusi raje s sovami, to je bolj primerno tvojemu dosedanjemu načinu življenja.“

Zahvala.

Ob nenadni izgubi naše sestre, gospodinje in dobrotnice

Marije Štih

p. d. Šlemcinje

se tem potom iskreno zahvaljujemo za vse dokaze ljubeznivega sočutja kakor tudi za številno častno spremstvo na zadnji poti rajne sestre. Posebej se zahvaljujemo čč. duhovščini za izkazano zadnjo dobroto, Mar. družbi, domačemu pevskemu zboru, č. sestram iz Št. Jakoba. Naj nam ostane spomin na rajno sestro in dobrotnico v trajni molitvi!

V Št. Janžu v Rožu, dne 16. oktobra 1932.

118 **Zalujoča družina Šlemčeva.**